

Kuba: Här blomstrar biodlingen, medan antalet bin drastiskt minskar i resten av världen

I Kuba blomstrar biodlingen, medan antalet bin drastiskt minskar i resten av världen

I de blomstrande dalarna i Matanzas-provinsen, Kuba, kan bina ? i motsats till på många andra håll i världen ? svärma utan hot från bekämpningsmedel. Detta tack vare att jordbruket drivs på gammaldags vis.

Livet är gott för Kubas bevingade underverk och honungsälskare i Europa vill svärma med. "Biet är varken skapat för stad eller landsbygd. Biet är skapat för bergen", säger Rogelio Marcelo Fundora och blickar ut över den frodiga dalen öster om Havanna där hans bin trivs. Fundora, 51, är mekanisk ingenjör till yrket. Hans 54-årige bror Santiago Esteban är lärare. De är båda hängivna biodlare, de bäst kända från Kuba med 600 bikupor.

I den idylliska dalen, några timmar med bil från huvudstaden, säger Santiago att "förra året producerade vi 80 ton honung?". Hans ansikte är täckt av ett svart nät för att undvika stick från bina som upprörda surrar medan han hanterar en bikupa. Med anledning av den krympande bipopulationen runt om i världen varnar forskare och naturvårdare för effekterna av intensivt jordbruk, sjukdomar och bekämpningsmedel.

Men Kuba, den kommuniststyrda önationen, har blivit ett slags biodlingsparadis tack vare den rena naturen. Kubas miljöberoende härrör från den förödande ekonomiska krisen på 1990-talet efter Sovjetunionens sammanbrott. Sovjet försåg fram till dess Kuba med tusentals ton bekämpnings- och gödningsmedel samt herbicider. Efter Sovjets fall hade Kuba inget annat val än att utveckla naturliga alternativ. I processen reducerades kemikalieanvändningen, skadlig för bipopulationen och honungskvaliteten, till nästan noll.

Den genomsnittliga honungsproduktionen är 51 kilo honung per bikupa, en nivå som anses hög. Men nationens biodlarkungars, bröderna Fundoras, bikupor ger upp till 160 kilo per bikupa, alltså trefaldigt nationellt genomsnitt.

"Det är inget mirakel, bara mycket arbete," säger Santiago. "Det är ett oändligt jobb att byta ut drottningen och välja bin,? säger han, och ansiktet är solbränt av många timmars arbete under solen. Från sina 21 bigårdar på bergssluttningen nära byn Navajas, öster om Havanna, utvinna bröderna en honung som de säger är absolut ren ? kemikaliefri.

Biodlarframgångarna betyder att organisk honung tillsammans med rom och cigarrer blivit en av Kubas kvalitetsexporter. År 2018 producerade ön 8 834 ton honung. Det var 1 500 ton mer än Apicuba, det kubanska biodlingsbolaget, hade satt som mål. Det är dock en bit kvar för att komma ikapp Argentina. Latinamerikas ledande producent förde ut 76 000 ton på marknaden år 2017 enligt FNs livsmedels- och jordbruksorganisation.

Av den totala mängden kubahonung har omkring 1 900 ton certifierats som ekologisk. ?Ett nationellt rekord?, säger Dayron Alvarez, chef för teknik och utveckling i Apicuba.

Nästan varje droppe exporteras. Tyskland, Frankrike, Spanien, Storbritannien och Schweiz är huvudmarknaderna och värdet var 18 miljarder US-dollar år 2017. Och troligen blir det mer. "Vi jobbar på att komma in på den kinesiska och saudiska marknaden", säger Alvarez. Apicuba har monopol på export. Biodlare med fler kupor än fem måste sälja till Apicuba. I utbyte ger organisationen dem rabatt på bränsle och utrustning.

Betalningen till biodlarna är upp till 1 000 dollar per ton. Försäljningspriset varierar beroende på land. Baserat på de senaste siffrorna från 2017 fick Kuba i genomsnitt 2 655 dollar per ton för sin honung utomlands.

Kvaliteten är utmärkt, enligt Adolfo Perez, chef för Apicultural Research Center. ?Eftersom vi använder så lite kemikalier kan vi

säga att honungen på Kuba är nästan helt ekologisk", säger Perez.

I de kubanska dalarna utsätts biet varken för naturliga risker eller för hot från människan. Det kan åtnjuta årlånga sommartemperaturer med tillräcklig fuktighet för permanent tillgång till blommor. "Bina är vid mycket god hälsa", säger Santiago. "Vi använder inga kemikalier när vi röker bikupor och rensar dem, och vi använder ingen antibiotika.? Antibiotika är hursomhelst svårt att komma åt på grund av USAs handelsembargo sen 1962.

Med det är inte sagt att de inte behöver använda en viss uppfinningsrikedom för att hålla skadedjur i schack. Särskilt Varroakvalstret, en liten, röd parasit som suger blodet ur bina. Fundoras använder en sorts fälla som lockar parasiten till sig och avleder den från resten av bikupan.

På skördedagen kör de två bröderna, tillsammans med åtta unga arbetare, uppför berget i en gammal lastbil som de kallar för Frankenstein. Bröderna betalar arbetarna 80 dollar i månaden, 50 dollar över medellön. Så gott som alla är klädda i militäruniform. Materialet är motståndskraftigt och kamouflagemönstret gör inte bina så upprörda. Under stekande sol ska de sen samla honungskakor under dagen och centrifugera kakorna mekaniskt så att honungen separeras från vaxet.

Nu blir nackdelen med Kubas år av isolering uppenbar. Rogelio klagar över utrustningen, säger att den är ålderdomlig. "Vi behöver en effektivare centrifug för att utvinna honungen. Och lastbilen är väldigt gammal.?"

France 24 AFP 190410

cubas-worker-bees-boost-thriving-honey-business